

Supported by:

Implemented by:

based on a decision of
the German Bundestag

Особливості планування витрат для цілей формування двоставкових тарифів: умовно-постійні та умовно-змінні витрати.

Розрахунок тарифів.

Олена Нич,
консультант з питань фінансового управління та ціноутворення,
директор департаменту з питань ціноутворення та фінансового управління

м. Київ, 25-26 березня 2026 року

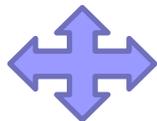

Структура двоставкового тарифу

Структура витрат двоставкового тарифу на ТЕ

УЗВ - змінна частина планованих економічно обґрунтованих прямих витрат на виробництво та транспортування ТЕ, що змінюються прямо (майже прямо) пропорційно зміні обсягу постачання **ТЕ**

УПВ - плановані економічно обґрунтовані витрати, крім тих, що віднесені до умовно-змінних витрат, що включаються до повної собівартості виробництва, транспортування та постачання ТЕ, є постійними і не змінюються прямо (майже прямо) пропорційно зміні обсягу постачання **ТЕ**

Умовно-змінні витрати

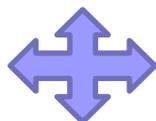
- прями на виробництво ТЕ
- прями на транспортування ТЕ

Умовно-постійні витрати

- прями на постачання ТЕ
- загальновиробничі витрати
- адміністративні витрати
- інші операційні витрати
- фінансові витрати

Структура витрат двоставкового тарифу на послуги з постачання ТЕ

УЗВ - змінна частина планованих економічно обґрунтованих прямих витрат на виробництво та транспортування ТЕ, що змінюються прямо (майже прямо) пропорційно зміні обсягу ТЕ **для надання послуги з постачання ТЕ**

УПВ - плановані економічно обґрунтовані витрати, крім тих, що віднесені до умовно-змінних витрат, що включаються до повної собівартості ТЕ, є постійними і не змінюються прямо (майже прямо) пропорційно зміні обсягу теплової енергії для надання послуг з **постачання ТЕ**

Умовно-змінні витрати

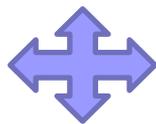
- прямі на виробництво ТЕ
- прямі на транспортування ТЕ

Умовно-постійні витрати

- прямі на постачання ТЕ
- загальновиробничі витрати
- адміністративні витрати
- інші операційні витрати
- фінансові витрати

Структура витрат двоставкового тарифу на послуги з постачання ГВ

УЗВ - відповідна умовно-змінна частина вартості планованого обсягу ТЕ, необхідної для надання послуги з постачання гарячої води, витрат на електроенергію та холодну воду для потреб **гарячого водопостачання**

УПВ - плановані економічно обґрунтовані витрати, крім тих, що віднесені до умовно-змінних витрат, що включаються до повної собівартості послуг з постачання гарячої води, є постійними і не змінюються прямо (майже прямо) пропорційно зміні обсягу надання послуг **з постачання гарячої води**

Умовно-змінні витрати

- частина прямих на виробництво ТЕ
- частина прямих на транспортування ТЕ
- витрати на електроенергію для потреб ГВП
- витрати на холодну воду для потреби ГВП

Умовно-постійні витрати - частина

- прямих на постачання ТЕ
- загальновиробничих витрат
- адміністративних витрат
- інших операційних витрат
- фінансових витрат

Умовно-змінні витрати на ТЕ:

ІТТУТ
ВОГО
ІТКУ

Чинна редакція ПКМУ № 869

50. До умовно-змінної частини двоставкового тарифу на ТЕ

включаються плановані прямі витрати на придбання палива і електроенергії для виробництва ТЕ власними котельнями та установками з використанням АДЕ та її транспортування, витрати на транспортування природного газу, покупну ТЕ, а також витрати що включаються до повної планованої собівартості виробництва ТЕ власними ТЕЦ, ТЕС, АЕС, КГУ (крім витрат на власні господарські потреби).

Отже – це частина прямих витрат на виробництво ТЕ і транспортування ТЕ

Проект змін до ПКМУ № 869

50. До умовно-змінної частини двоставкового тарифу на ТЕ включаються плановані прямі витрати на придбання палива і електроенергії (без урахування послуг з розподілу) для виробництва ТЕ власними котельнями та установками з використанням АДЕ та її транспортування і постачання, витрати на транспортування природного газу (без урахування послуг з розподілу), покупну ТЕ, а також витрати, що включаються до повної планованої собівартості виробництва ТЕ власними ТЕЦ, ТЕС, АЕС, КГУ(крім витрат на власні господарські потреби), та/або вартості ТЕ, врахованої у встановленому уповноваженим органом тарифі на ТЕ, вироблену власними установками, що використовують АДЕ, а також екологічного податку (податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення).

Отже, до умовно-змінних витрат додаються витрати ЕЕ на постачання ТЕ, вартість виробництва АДЕ, екологічний податок

Умовно-змінні та умовно-постійні витрати:

ІНСТІТУТ
ЕКОНОМІКИ
ЕНЕРГІЇ

Чинна редакція ПКМУ № 869

51. До умовно-постійної частини двоставкового тарифу на ТЕ належать витрати, що включені до планованої повної собівартості виробництва, транспортування та постачання ТЕ, крім зазначених у пункті 50 цього Порядку і відповідно віднесених до умовно-змінних витрат....

-

Отже, це частина прямих витрат на виробництво і транспортування ТЕ, всі прямі витрати на постачання ТЕ та всі інші витрати, крім прямих

Проект змін до ПКМУ № 869

51. До умовно-постійної частини двоставкового тарифу на ТЕ належать витрати, що включені до планованої повної собівартості виробництва, транспортування та постачання ТЕ, крім зазначених у пункті 50 цього Порядку і відповідно віднесених до умовно-змінних витрат....

Витрати на покриття втрат ТЕ в теплових мережах визначаються відповідно до умовно-змінної частини двоставкового тарифу на виробництво ТЕ, розрахованої згідно з цим Порядком, та включаються до умовно-постійної частини двоставкового тарифу на транспортування ТЕ.

Отже, це частина прямих витрат на виробництво, транспортування, у т.ч. витрати по покриття втрат, та постачання ТЕ і всі інші витрати, крім прямих

Умовно-змінні та умовно-постійні витрати на виробництво ТЕ:

Умовно-змінні витрати (чинна 869)

- **Прямі витрати на виробництво ТЕ:**
 - на паливо для виробництва ТЕ котельнями та установками з АДЕ
 - на транспортування природного газу
 - на електроенергію для виробництва ТЕ котельнями та установками з АДЕ
 - на придбання ТЕ, що виробляється іншими виробниками
 - повна планова собівартість виробництва власними ТЕЦ, ТЕС, АЕС, КГУ

Умовно-постійні витрати (чинна 869)

- **Прямі витрати на виробництво ТЕ:**
 - на розподіл природного газу
 - на оплату послуги із зберігання (закачування, відбору) природного газу
 - на холодну воду для технологічних потреб та водовідведення
 - інші прямі матеріальні витрати
 - прямі витрати на оплату праці
 - інші прямі витрати
- **Загальновиробничі витрати**, що відносяться до виробництва ТЕ
- **Адміністративні витрати**, що відносяться до виробництва ТЕ
- **Інші операційні витрати**, що відносяться до виробництва ТЕ
- **Фінансові витрати**, що відносяться до виробництва ТЕ

Проект змін до ПКМУ 869: + **вартість виробництва АДЕ + екологічний податок**

Умовно-змінні та умовно-постійні витрати на транспортування ТЕ:

Умовно-змінні витрати	Умовно-постійні витрати
<ul style="list-style-type: none">• <u>Прямі витрати на транспортування ТЕ:</u><ul style="list-style-type: none">• на електроенергію для транспортування ТЕ• на транспортування ТЕ іншими суб'єктами господарювання	<ul style="list-style-type: none">• <u>Прямі витрати на транспортування ТЕ:</u><ul style="list-style-type: none">• <u>витрати на покриття втрат ТЕ в теплових мережах</u>• на холодну воду для технологічних потреб та водовідведення• інші прямі матеріальні витрати• прямі витрати на оплату праці• інші прямі витрати• <u>Загальновиробничі витрати</u>, що відносяться до транспортування ТЕ• <u>Адміністративні витрати</u>, що відносяться до транспортування ТЕ• <u>Інші операційні витрати</u>, що відносяться до транспортування ТЕ• <u>Фінансові витрати</u>, що відносяться до транспортування ТЕ

Умовно-змінні та умовно-постійні витрати на постачання ТЕ:

Умовно-змінні витрати	Умовно-постійні витрати
	<ul style="list-style-type: none">• <u>Прямі витрати на постачання ТЕ:</u><ul style="list-style-type: none">• на електроенергію для постачання ТЕ• на холодну воду для технологічних потреб та водовідведення• інші прямі матеріальні витрати• прямі витрати на оплату праці• інші прямі витрати• <u>Загальновиробничі витрати</u>, що відносяться до постачання ТЕ• <u>Адміністративні витрати</u>, що відносяться до постачання ТЕ• <u>Інші операційні витрати</u>, що відносяться до постачання ТЕ• <u>Фінансові витрати</u>, що відносяться до постачання ТЕ
<p>Проект змін до ПКМУ 869:</p> <ul style="list-style-type: none">• <u>Прямі витрати на постачання ТЕ:</u><ul style="list-style-type: none">• на електроенергію для постачання ТЕ	<ul style="list-style-type: none">• Проект змін до ПКМУ 869 передбачає виключення витрат на електроенергію для постачання ТЕ зі умовно-постійних витрат

Чинні документи по визначенню витрат ПЕР:

Паливо (витрати на виробництво ТЕ):

- Наказ від 07.05.2016 № 46 «Про затвердження Міжгалузевих норм витрат палива для опалювальних котлів, які експлуатуються в Україні» (**Наказ № 46**)
- Наказ від 14.02.2007 № 71 «Про затвердження Правил технічної експлуатації теплових установок і мереж» (**Наказ № 71**)
- КТМ 204 Україна 246-99 «Галузева методика нормування витрат палива на виробництво та відпуск теплової енергії котельними теплого господарства» (Держбуд України) (**КТМ 204 Україна 246-99**)
- КТМ 204 України 244-94 «Норми та вказівки по нормуванню витрат палива та теплової енергії на опалення житлових та громадських споруд, а також на господарсько-побутові потреби в Україні» (**КТМ 204 Україна 244-94**)

Електроенергія (витрати на виробництво, транспортування та постачання ТЕ)

- Наказ від 02.02.2009 № 12 «Про затвердження Порядку розрахунку нормативних витрат електроенергії підприємствами теплоенергетики при виробництві, транспортуванні та постачанні (розподілі) теплової енергії, затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України (**Наказ № 12**)

Постанова НКРЕКП від 20.09.2022 № 1188 «Про затвердження Методики визначення витрат та витрат паливно-енергетичних ресурсів для врахування в тарифах на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання»

Формування і встановлення тарифів для ліцензіатів, що виробляють ТЕ не лише на котельнях

Тарифи на виробництво ТЕ відповідно до ПКМУ 869 (для кінцевого споживача / змішаний/комбінований/єдиний	Населення	Бюджетні установи	Релігійні організації	Інші споживачі
Прямі витрати:				
Витрати на придбання ТЕ	Т (на виробництво ТЕ, встановлений для іншого виробника) * О придбання (відповідає РП)			
Витрати на ТЕ, вироблену власними ТЕЦ/ТЕС/АЕС/КГУ	Тариф, встановлений НКРЕКП * О відпуску (відповідає РП)			
Витрати на ТЕ, вироблену власними установками з АДЕ, - якщо застосовуєте механізм механізм 100% (зміни відповідно до ЗУ 4777 з 10.03.2026)	Т (сформований за механізмом 100% та встановлений ОМС) * О відпуску (відповідає РП) Середньозважені тарифи ДАЕЕ	- оскільки витрати розносяться по різних статтям		
якщо не застосовуєте механізм механізм 100% (ЗУ 4777 з 10.03.2026 дає вибір)	Звичайний розрахунок по ПКМУ № 869			

Умовно-змінні витрати за групами споживачів

- Якщо витрати можуть бути прямо віднесені до окремої категорії споживачів, то вони включаються до тарифів саме цієї категорії споживачів (наприклад, це можуть бути витрати на паливо, покупну ТЕ, витрати на покриття втрат тощо)
- Якщо витрати не можуть бути прямо віднесені до окремої категорії споживачів, то вони розподіляються між усіма категоріями. ПКМУ № 869 не зазначає, як саме здійснювати розподіл, але логічно, якщо він буде здійснюватися по показнику, на який тариф розраховується:
 - **Відпуск з колекторів для виробництва**
 - **Корисний відпуск для транспортування та постачання ТЕ**

Умовно-постійні витрати і прибуток за групами споживачів

- Умовно-постійні витрати і прибуток розподіляються між усіма категоріями. ПКМУ № 869 не зазначає, як саме здійснювати розподіл, але логічно, якщо він буде здійснюватися по показнику, на який тариф розраховується – **приєднане теплове навантаження**.
- При цьому структура обсягів відпуску та структура приєданого теплового навантаження можуть не співпадати.

Структура	Населення	Бюджетні установи	Релігійні організації	Інші споживачі
корисного відпуску, %	66%	15%	2%	17%
навантаження, %	65%	14%	2%	17%

Формула розрахунку тарифів на ТЕ (ПКМУ 869)

До 10.06.2020 року

- $T_v = (B + \text{Відш} + \text{Пр}) / \text{Обсяг реалізації}$
- $T_{tr} = (B + \text{Відш} + \text{Пр}) / \text{Обсяг реалізації}$
- $T_p = (B + \text{Відш} + \text{Пр}) / \text{Обсяг реалізації}$

Після 10.06.2020 року

- $T_v = (B + \text{Відш} + \text{Пр}) / \text{Обсяг відпуску з колекторів}$
- $T_{tr} = (B + \text{В на покриття втрат} + \text{Відш} + \text{Пр}) / \text{Обсяг реалізації}$
- $T_p = (B + \text{Відш} + \text{Пр}) / \text{Обсяг реалізації}$

пп. 31,34, 38 ПКМУ № 869

- $\text{В на покриття втрат} = \text{Втрати ТЕ в ТМ (Гкал)} * T_v \text{ (грн/Гкал)}$

Дякую за увагу!

**Ми відкриті до співпраці в
інтересах суспільства!**

Інститут місцевого розвитку

www.mdi.org.ua

email: office@mdi.org.ua